

Synpunkter till granskningshandling (plan- och genomförandebeskrivning) för Slussholmen Österåkers kommun, upprättad den 21/12/2020 på Samhällsbyggnadsförvaltningen (Ärende/nr: 2016/0055)

Naturskyddsföreningen i Österåker välkomnar åtgärder som förbättrar fiskarnas förutsättningar att fortleva i Kanalen och som ökar tillgängligheten i området Slussholmen.

Många av de åtgärder vi tog upp under samrådet om påverkan av naturen inom ett ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO) beskrevs av kommunen i samrådsredogörelsen som frågor som hanteras i genomförandet och inte på plannivån. Det aktuella dokumentet är en plan- **och genomförande**beskrivning. Därför förväntar vi oss att de ämnena åtminstone nämns här. Så verkar inte vara fallet, delvis kanske för att kommunen tyvärr inte hade registrerat våra synpunkter i tid. Vi påminner därför om deras vikt. Vi noterar att Sakägare 4 har, som vi, märkt att all utveckling av området leder till minskat djurliv och att aktiva åtgärder därför behövs för att minimera negativ påverkan.

I kommunens dokument *Ekologiska samband i Åkersberga med omnejd* konstaterar Ekologigruppen att utmed Åkers kanal finns ”flera viktiga livsmiljöer för reliktböck, pollinatörer och brun guldbagge”, alltså för tre av de fyra fokusarter de undersöker. De hoppas att ett sådant populärt rekreativområde kan visa på ”hur intressen för människor och små djur kan samverka.”

Det aktuella dokumentet siktar på förbättringar av olika slag för hotade fiskarter, uttrar och vattenlevande insekter. Lika viktigt är det att förbättra villkoren för landlevande insekter (som nämns i Ekologigruppens rapport) och nattflygande däggdjur (alltså fladdermöss) och insekter, som är lika hotade och har minskat drastiskt de senaste åren. En rapport (2018) av ljusforskaren Annika Jägerbrand, lektor i miljövetenskap på Högskolan i Halmstad, ger en bra sammanfattning av belysningens skadliga effekter på insekter, fiskar, fåglar, groddjur, och fladdermöss och andra däggdjur och ger rekommendationer om hur de skadliga effekterna kan minimeras. Än så länge verkar Österåkers kommuns riktlinjer för offentlig belysning inte ta hänsyn till ljusföroreningar (i motsats till exempelvis Nacka kommuns riktlinjer). Kommunens nya tekniska handbok är under uppbyggnad och vi hoppas den ska ta itu med problemet.

Planutkastet refererar till ny belysningsarmatur och vi hoppas att ny belysning i området kan minska de negativa effekterna. Det ska användas så lite ljus som möjligt så kort tid som möjligt, särskilt under sommarmånaderna. Vi stödjer Sakägare 3 som rekommenderar att träden inte belyses nattetid för fladdermössens skull och att forsen och vattnet under broarna inte belyses för nattvandrande fiskars skull.

Jägerbrand rekommenderar (a) armatur som förhindrar onödig spridning av ljus, (b) ljuskällor som undviker de lägre våglängderna (alltså hellre orange än vita LED) och förstås (c) bara nödvändig belysning. Jägerbrand föreslår också att ”sensorstyrd belysning kan rekommenderas att användas, exempelvis vid mindre transportområden där det är viktigt med ljus för att människor ska kunna ta sig fram säkert och känna sig trygga.” Området längs Kanalen ska bara ha fotgängare. På så sätt är det likt motionspåret i Krokhöjden i Nacka

kommun där det finns ”närvarostyrd belysning som är ett miljöeffektivt och resurssnålt sätt att lysa upp.” som sägs ge en 80-procentig energibesparing. Om vi vill bevara den befintliga biologiska mångfalden ska faktiskt inte bara den nya belysningen utan all belysning längs Kanalen anpassas på så många sätt som möjligt, särskilt från april till oktober. Åtgärderna kommer att spara el, bevara den biologiska mångfalden och dessutom puffa på Åkersbergaborna att tänka efter kring onödig belysning. Det är därför viktigt att naturskyltarna som ska sättas upp enligt sportfiskarnas goda förslag också nämner nattflygande djur och syftet med rörelsedetektorerna och de andra åtgärderna. Sverige tycks ligga efter i arbetet mot ljusföroreningar, [enligt Annika Jägerbrand](#) och här kan Österåker bli en bra förebild.

Vi påminner också om vikten av att säkerställa att ökad tillgänglighet inte oavsiktligt försvårar groddjurens migration (t.ex. genom höga trottoar- och vägkanter).

Sakägare 3 har upplevt en minskad biologisk mångfald orsakad av att naturområdet har blivit kortklippt och tuktad parkmark. Genomförandeplanen ska innehålla riktlinjer om plantering av vilda insektgynnande växter, försiktig hävd i rätt tid och försiktig röjning av buskarna för att förbättra förutsättningarna för mark- och busklevande fåglar och insekter (däribland viktiga pollinatörer) .

Enligt ÖPn ska hänsyn tas vid planering ”till den biologiska mångfalden och ekologiska funktioner. Det innebär hänsyn till värdefulla biotoper och förekomster av skyddsvärda arter, med sikte på att långsiktigt utveckla förutsättningarna för en rik biologisk mångfald”. Planen för Slussholmen kan bidra till ÖPs syfte om en bredare syn tas till biologisk mångfald.

[Jägerbrand, A.K. \(2018\). LED-belysningens effekter på djur och natur med rekommendationer: Fokus på nordiska förhållanden och känsliga arter och grupper. Calluna AB.](#)

Styrelsen för Naturskyddsföreningen i Österåker